

Introduction

תורי זהב (ויקרא)

ויקרא אל משה וידבר ד' אליו מאהל מועד לאמר. רש"י - ויקרא אל משה הקול הולך ומגיע לאזניו וכל ישראל לא שומעין. וידבר אליו, למעט את אהרן. מאהל מועד - מלמד שהיה הקול נפסק ולא היה יוצא חוץ לאוהל. מאוהל מועד לאמר, יכול מכל הבית, תלמו ד לומר מעל הכפורת. יכול מעל הכפורת כלה, תלמוד לומר מבין שני הכרובים. ולפי זה צריך לומר דהדיבור היה עמו באוהל מועד והקול יוצא מבין הכרובים אליו באוהל מועד וחוף לאהל מועד היה הקול נפסק. ואם כן הוה ליה למימר וידבר אליו באהל מועד - מאי מאוהל מועד. ונראה לפרש על פי דאיתא בשל"ה דאם לא היה חטא אדם הראשון, לא היה חילוק בנפש דהיינו איש מאישים, שכולם היו קדושים בקדושה אחת, מה שאין כן לאחר החטא - יש חילוק ששבת לוי מקודש מישראל, וכהן מקודש ממנו. ויש אדם ששורה עליו הנבואה ולא על כל אדם. וכן הוא חילוק בשנה, ששבת ויום טוב מקודש מימי חול, ואם לא היה חוטא, היה יום שכולו שבת. וכן הוא בעולם שארץ ישראל מקודש משאר ארצות, וירושלים והר הבית וכו', וקדשי קדשים מקודש ממנו. ואם לא היה חטא, היה כל הארץ מקודש בקדושה אחת...

Sacred Time

דברי שלום (פרשת בא)

הקורא את המגילה למפרע וכו' (מגילה י"ז א), אמר הר"י בעש"ט נ"ע, הקורא את המגילה למפרע, פירוש, שסובר כי אז היה הנס ולא עתה, לא יצא.

קדושת לוי (חנוכה, קדושה שניה)

... והנה כך הוא הסדר, שביום טוב מעצמו על ידי קדושת היום טוב נפתחו שערי האורות והחסדים למעלה, רק שכל אחד על ידי עשיותינו המצוות הנאמרים ביום טוב הוא ממשיך החסדים והאורות למטה, כגון בפסח נפתח שערי החסד, ובשבועות תפארת. ותליא בכוונתנו, אם מכוין הרבה בה וישמח במצוות הנאמרים ביום טוב זה מאד, הוא ממשיך שפע רב לכל העולמות ולכל ההיכלות ולכל הנשמות ולכל המלאכים... והרי זה דומה למלך שפתח שערי אוצרות ביום אחד בשנה, ובאותו היום כל הרוצה ליקח מאוצרות המלך את שנפשו חפץ יקח. ואוי לכסיל אשר בזה היום ששערי אוצרות המלך נפתחים ולא פנה אליהם, רק ישן כל היום. לכן בשבת ויום טוב ראוי כל האדם רק לשמוח בעבודתו ולא בהבלי עולם, רק בעבודת ה' יתברך ב"ה ישמח כל היום.

ואפשר שהאורות נפתחין בשבת ויום טוב הוא על ידי נרות של שבת ויום טוב, כי הנר של שבת היא המצוה הראשונה בכניסת שבת קודם התפילה של ערבית, וקידוש אחרי כן. ועל ידי הנרות נפתחין האורות למעלה...

This is the order of things. On holidays, because of the holiness of the day itself, the gates of light and compassion are opened above. But each of us has to fulfill the mitzvot designated for that day in order to draw those lights and blessings downward. On Pesah the gates of hesed are opened; on Shavu'ot, the gates of tiferet, and so forth. Depending on us and the measure of our joy in fulfilling those prescribed commandments, we fill all the worlds, the palaces, the souls, and the angels with divine bounty....This is like a king who opens his treasure-house on a certain day of the year, saying that anyone may come and take anything his soul desires from the king's treasury. Woe to the fool who pays no attention to those open gates and sleeps the day away. So on Sabbath or festival days we should take care to rejoice all day in serving God, not in worldly vanities.... It is possible that these lights are turned on by the Shabbat and festival candles. The lighting of candles is the first mitzvah of Shabbat, prior to the evening service or Kiddush, which follow them. It is in the lighting of the candles that the lights above are kindled as well...

עבודת ישראל (אבות פ"א מ"ה)

בחריש ובקציר תשבות (שמות לד, כא). הכלל הוא שצריך אדם להכין עצמו לעבודת הבורא יתברך שמו, כל חד לפום שיעורא דיליה, והיינו להכין את עצמו בכל בוקר, ולעשות הכנה במעשה המצוות, או בלימוד תורה, כדי שיוכל אחר כך לילך להתפלל לפניו קונו יתברך שמו, ועל דרך זה בימות השבוע, היינו ביום ד' ה' ו' צריך להכין עצמו לשבת, כי מי שטרח בערב שבת יאכל בשבת (עבודה זרה ג' א).

והוא מה שאמר הריב"ש טוב זצ"ל בפירוש הכתוב בחריש ובקציר תשבות, כי חרש הוא ראשי תיבות חמישי רביעי ששי, רצה לומר כמו שהחרישה הוא הכנה לזריעה וקצירה, כך אלו השלושה ימים שייכים לשבת הבא, להכין עצמו בכל מיני הכנות מה שיוכל לעבוד את בוראו ביום השבת, דהוא הזריעה, ואחר כך בשלושה ימים שאחר השבת היינו א' ב' ג' יהיה הקצירה, שיקבל כל ההשפעות שירדו לו בתפילת שבת, וכך הם כל ימי השבוע שלושה ימים לפני השבת, ושלושה ימים לאחר השבת ושבת באמצע וכו'.

שפת אמת - פקודי תרנ"ב

במדרש תנחומא אהבתי מעון ביתך ע"ש. דכתיב כל פעל ה' למענהו (שמלי טז, ד) דרשו חז"ל לעדותו כמ"ש ענה בי (מיכה ו, ג) מלשון לא תענה ברעך (שמות כ, יב).

גם יתכן לפרש למעונו כדאיתא מעולם נתאוה הקב"ה להיות לו דירה בתחתונים וזו הדירה והמעון הוא בכח העדות של בני ישראל. לכן נקרא משכן העדות. שכפי העדות כך מתגלה השכינה בעולם.

כדכתיב ואתם עדי כו' ואני אל (ישעיה מג, יב) ודרשו חז"ל דהתגלות אלקותו ית' תלוי בעדות זו. דכתיב ויקם עדות ביעקב (תהלים עח, ה) דהנה כתיב על פי שני עדים כו' יקום דבר (דברים יט, טו) ונק' עדים מקיימי הדבר כדאיתא במס' מכות.

וז"ש רז"ל לתת שכר לצדיקים שמקיימין העולם שנברא בעשרה מאמרות כי ע"י עדותן של בני מתקיים העולם. ובכל מקום שיש עדות יש התגלות השכינה והרמז שכתבו חז"ל אין מקבלין עדים אלא בפני בע"ד יבוא בעל השור ויעמוד על שורו. ויש עדות בעולם שנה נפש. אתם עדי בבחי' נפש. שבת סהדותא אקרי בזמן. משכן העדות [במקום] כי באמת הקב"ה ברא הטבע והזמן והוא רם ונשא מכל זה.

אך ע"י שנמצא נקודה פנימית בעולם שנה נפש שהוא רוחניות. זו הנקודה עדות על כל השאר. כענין שאמרו חז"ל דבר שהי' בכלל ויצא מן הכלל ללמד על הכלל כולו יצא. ובני ישראל יצאו מן הכלל. וגם בבני ישראל עצמם יש צדיקים גדולים שבאו ללמד על הכלל כולו. וכמו כן שבת יצא מכלל הזמן ללמד על הזמן כולו. וכמו כן משכן ובית המקדש ללמד על כל המקומות כנ"ל:

Sacred Space

מאור עינים (מטות)

אמרו רבותינו ז"ל עתידה ארץ ישראל שתרחיב את גבולה בכל העולם (ספרי דברים, א), שעל ידי הרחבת גבול הקדושה בתוך ישראל בקרב לבביהם נעשה גם כן בכל העולמות ויתרבה גם כן בגשמי כי הכל תלוי זה בזה בהשתלשלות כנודע ולכן כשחטאו ישראל והגבירו גבול הקליפה נתמעטה ארץ ישראל ונקטנה כנודע מאמרם ז"ל (גיטין נז א) ארץ צבי כתיב בה מה צבי הזה אין עורו וכו' ועי"כ יהיה גם כן הרחבת הדעת שהוא הגבול הקדושה בלי תכלית.

Sacred Deeds

שמעתי בשם מורי פירוש הפסוק **"כל אשר תמצא ידך לעשות בכוחך עשה כי אין בשאול דעת וחשבון"** (קהלת ט', י'), כי ענין מט"ט, שהיה מייחד קודשא בריך הוא ושכינתיה על כל תפירה, הוא כך: דהמחשבה נקרא אין סוף הוי"ה, והמעשה הוא אדנ"י [שכינה]. וכאשר מחבר המעשה עם המחשבה בעת עשיית המעשה, נקרא יחוד קודשא בריך הוא ושכינתיה. וזהו שאמר **כל אשר תמצא ידך לעשות בכוחך עשה**, רצונו לומר כי המחשבה נקרא חכמה -- כח מה -- ותעשה המעשה בכוחך שהוא המחשבה לחבר שניהם שהוא יחוד קודשא בריך הוא אושכינתיה. **כי אין בשאול [דעת וחשבון]**, ותיבת אין משמש למעלה ולמטה, ורצה לומר, שאם אינך מאמין בזה ותסתפק בזה, אז **אין בשאול דעת וחשבון**. ודברי פי חכם חן: (תולדות יעקב יוסף פרשת וירא דף כ' ע"א).

I heard in the name of my teacher [the Ba'al Shem Tov] an interpretation of the verse: "Do all that you find to be within the power of your hand; in the netherworld there is neither awareness nor account (Eccles. 9:10)." Enoch, who was to become the chief angel Metatron, was a cobbler while in this world. With each stitch that he sewed, he united the blessed Holy One and shekhinah. How did he do this? The contemplative mind is boundless; it represents the fullness of Being that is Y-H-Y-H. Deeds represent [shekhinah, who fills all things and all deeds]. This aspect of divinity is called by the name A-D-N-Y. Whatever you are doing, do it with the contemplative mind open, thus uniting boundless thought and concrete action. This is considered an act of unifying God, bringing the endless mystery and the indwelling presence together into One. The term for "power" in this verse, koah, is half of the word hokhmah, meaning "wisdom," but also referring to the primal source of all things within God. The other half of hokhmah is mah, literally "what," but

referring to all specific objects and deeds in the world. When you do the deed in such a way that you bind it to contemplative mind, you are uniting blessed Holy One and shekhinah. "In the netherworld there is neither awareness or account." The word ayin ("there is") refers to both parts of the verse. If you do not believe in this power and doubt your capacity to [perform this unification], then "in the netherworld there is neither awareness or account."

מאור עינים (בשלח)

זוהו שאמר ר' אברהם ע"ה נבג"מ וכל קומה לפניך תשתחוה כי המדות נקרא קומה שלימה וזהו וכל קומה דהיינו כל המדות לפניך תשתחוה שיכניעם לעבודת השי"ת לבד ולא לשום צרכו לתאוות הבהמיות.

ומורי היה מרגלא בפומיה לקרות זה חולין שנעשו על טהרת הקודש כי אפילו בדבר הנראה חול יעשה על טהרת הקודש כי בכל דבר יש תורה למשל באכילה כמה תורה ודרכים יש בה וכמה דינים בנטילת ידים וכן במשא ומתן. ואמר מורי שחיות הדברים ההם הם מהתורה ודינים ההם שיש בהם ואורייתא וקב"ה חד כי הכל יש לו אחיזה בהתורה אפילו בריה קטנה.

ואל ימעט בעיניו שום מצוה ודבור הגון כשהוא עם חיות כי הבעל שם טוב עליו השלום נבג"מ אמר שכר מצוה בהאי עלמא ליכא (קידושין לט ב) כי אין כל העולם יכול לקבל אור השכר של מצוה ודבור הגון כי הוא מאין סוף ב"ה כאמור וניצוץ כלול מכולו והעולם יש לו סוף אעפ"י שאינו רואה שום דבר אינו יודע לכווין כוונות מכל מקום כשמישים כל החיות בהדבור או בדבור שעושה נעשו יחודים למעלה כיון שעושה כפי שאפשר לו ויכלתו והכל יעשה באחדות עם כל ישראל ועם כל הצדיקים שיקשר מחשבתו ויכלול עצמו עמהם לכן אומרים קודם כל מצוה לשם יחוד קב"ה ושכינתיה בשם כל ישראל ולפעמים נתעורר באדם חשק לעבוד עבודה תמה ולהתפלל הוא מחמת הצדיק שהוא מתפלל ומעלה דורו ובלבד שלא ינתק עצמו מהם במחשבתו והבן.

My teacher was wont to call this "mundane matters (hullin) that are performed in a purely holy manner." Even something that appears mundane can be made holy, since the Torah is within all things. In eating, for example, there is so much Torah and many paths [to the Divine], and there are so many laws in washing ones hands. The same is true in business. My teacher said that the life-force of those things come from Torah and the laws they have. Torah and the Holy One are one, since everything has some hook in the Torah, even the smallest of creations.

Sanctifying the Middot

מאור עינים (בשלח)

והנה מורי ורבי נשמתו בגנזי מרומים אמר דאיתא בזוהר הקדוש כי כל יום מימי השבוע קאים על מדה א' ויהי אור ביום א' הוא מדת אהבה וכו' עיין בזוהר בראשית ואמר שצריך האדם לזכך מדותיו בכל יום דהיינו ביום א' מדת אהבה ביום ב' מדת יראה וכן כולם יראה על מדותיו לתקנם כאמור בכל יום מדה א' ביותר ואם לא די לו יקום על המדה עד שיבררנה ואמר מורי שהוא נהג כך בתחילה שהיה מפנה לבו מלמודו מכל עסקיו לעיין שעה או ב' שעות בכל יום במדה א' עד שנתבררה אצלו צלולה גמורה ובשבת בא תוספת קדושה בכל אדם לפי מדריגתו וכל אדם הרוצה לעבוד את ה' מרגיש בעצמו בכל ערב שבת כשבא להתפלל מתעורר בו חשק יותר צריך לחזור ולחשוב במדה שלו כאמור. וזהו והיה ביום השישי והכינו את אשר יביאו כי הששת ימים הם הם הכנה לשבת כי בלא ו' ימים אי אפשר להיות שבת ומטעם זה ההולך במדבר מונה ו' ימים ועושה הז' שבת ובלא המנין אינו עושה והבן. והיה משנה על אשר ילקטו גו' משנה הוא לשון חזרה שיחזור על מה שלקט יום יום.

My master and teacher [the Maggid], his soul among the heavenly treasures, quoted the holy Zohar as teaching that each day of the week stands upon one of the seven character traits (middot). "And there was light" on the first day refers to the quality of love, and so forth, as seen in Zohar Bereshit (1:31a). He said that one should purify one quality each day: on the first day of the week, work on love; on the second day, awe, and so the rest. But if this does not suffice, one should stay with that quality until it is made clear.

My teacher said that early [in his path] he would turn his attention away from his studies and all other concerns, spending an hour or two meditating on one character trait until it had become perfectly clarified. On Shabbat an added measure of holiness enters a person, each in accord with his own rung. Any person who seeks to serve Y-H-W-H feels as he comes to pray on Shabbat eve a great arousal of devotional passion. Then [while reciting the six psalms of Kabbalat shabbat] one should review and reconsider one's middot.

מאור עינים

... כי ה' יתברך מנהיג את העולם על ידי שבע מידות, שהם שבעה ימים שהעולם סובב בהם. ונקראים ימי עולם וימי הבנין, והתחלתן ממידת החסד, כמו שאמר הכתוב "עולם חסד יבנה" (תהלים פט:ג). וכמו שהנהגת העולמות על ידי שבעה ימים אלו, כמו כן צריך העובד ה', שהוא עולם קטן והוטבעו בו שבע מידות אלו, שהן אהבה ויראה ותפארת וכו' כנודע, וביד האדם הוא להטות המידות לכל אשר יחפוץ. כי זאת הבחירה הנמסרה לאדם, ויכול לפעול על ידם הן לטוב הן למוטב [כלומר לרע] כנודע. ואף שהן נטולין ונאצלין ממקום גבוה, כגון אהבה שבאדם שרשה מעולם האהבה העליונה, וכן יראה וכן שאר המדות, מכל מקום בהשתלשלותן עד קרב האדם הן מעורבין מטוב ורע ונקראים מידות נפולין.

וזה כל עיקר עבודתנו: לטהר המידות שבקרבנו מן הרע, ולהעלותן על ידי שהוא עובד עמהן עבודתו יתברך. וכל זה על ידי טוב הסתכלותו בעת שתבוא לו איזה אהבה רעה או יראה רעה, ח"ו שישתכל ויחרד. ויאמר בלבו: הלא זאת היא אהבה נפולה מעולם האהבה, אהבת הבורא ב"ה, ואני צריך להעלותה, ואיך אעשה הרעה הזאת להפילה עוד למטה מטה. ואם אני אוהב הדבר הרע הזה, שהוא דבר נברא וארציות ונפול, איך יש לאהוב את הבורא ב"ה ותורתו שבה נבראו כל הנבראים והוא תענוג כל התענוגים.

וכיוצא בשאר המידות, בשעה שנתעורר בקרבו איזה מידה מהמידות, אזי יראה ויגור ויחרד להשתמש בשרביטו של מלך מלכו של עולם, להקניטו ח"ו ולעשות נגד רצונו ולמרות עיני כבודו יתברך. ואדרבה, בהתעוררות המידה בקרבו אל הרע ודבר חיזוני ההוא, אז נקל לו לקשר את עצמו עם זאת המידה למעלה בו יתברך שמו מאחר שנתעורר ונפתח פתח המידה ההיא אז. ואז מעלה דברים נפולים לשורשם, שאין תענוג למעלה גדול מזה, שיש לה' יתברך מזה תענוג גדול כנודע כל זה...

וכן כשרצה אברהם אבינו ע"ה לתקן מידת החסד, שהיא אהבה רעה שהיה בין העמים, שהיו ביניהן נשמות קדושות, הוצרך להשפיל את עצמו למדריגתן שעל כן נאמר "ויהי רעב בארץ וירד אברם מצרימה" (בראשית יב:י). וברצותו להעלותן נאמר "וירד אברם מצרימה" (בראשית יב:י). לשון השפלה, כמבואר למעלה, שצריך להשפיל את עצמו למדריגתן שיהא לו שייכות עמהם להעלותם. וכתוב "לגור שם" מלשון "גורו לכם מפני חרב" (איוב יט:כט), שצריך לאחוז בירידה למדריגתן במידת היראה וליראה מאד מה' יתברך לבל יכשל כמוהם ח"ו בכדי שתהא הירידה צורך העליה...

וזהו שצויהו המקום שילך מארצו ושם יגדל שמו, כאמור למעלה, שצריך להשפיל את עצמו ולהתקרב אצל אותן שהיה צריך להעלותן ולהרחיב גבול הקדושה, שיתפשט ויתגדל אהבת הבורא ב"ה בעולם על ידי עליות אהבות הנפולות לשרשן, שבזה נקרא יותר אוהבו של מקום. וזהו: **ואגדלה שמך**, שנקראת "אברהם אוהבי" על ידי ההליכה ההיא שתלך מארצך ותתפרסם אהבתו יתברך גם במדריגות נפולין, ותקרא אוהב גדול יותר במעלה מקודם...

God conducts the world by means of seven qualities. These are represented by the seven-day cycle of the world, known also as the cosmic days or "days of the construct." They begin with hesed ("love" or "compassion"), of which Scripture says: "The world is built by hesed" (Ps. 89:3). Just as the world is conducted by means of these seven "days," so must the person who serves God be a microcosm, in whom these qualities are implanted. In us they take the form of love, awe, glory, and the rest. Our lives must be conducting in accord with them. Every person is given a choice; we may turn these qualities any way we like. Even though they flow from the highest place, as love is rooted in sublime hesed, they may be used for good or ill. We receive them in a fallen state, each containing a mixture of good and evil.

This is what our worship is all about: to purify these qualities within us from their own evil, raising them up to God as we use them in His service. This comes about by means of insight. When a bad form of love or fear comes to you, you must look upon it and tremblingly say in your heart: "This love is fallen from the World of Love, from the love of our blessed Creator. It is my task to raise it up! How, then, can I do an evil act that will cause it to fall still farther? If I find my love energies aroused by this forbidden object, a lowly material creature, how much greater should my love be for God and His Torah, through whom all being was created? He is the joy of all joys!"

Deal similarly with all the other qualities as they arise. You should be too much in awe of God to use the King's own scepter [your sense of fear] to arouse His anger, rebelling against God as though He does not see. When any one of these qualities [or emotions] wells up within you, even if it is manifesting in a negative or superficial way, take it as an opportunity to bind yourself to the same quality as it exists within God. Then you are raising all that has fallen to its root. God has no greater joy!

So it was when Abraham set out to repair hesed, uplifting the negative forms of love amid those nations among whom there lived holy souls. Then too he had to go down to their level. Of this Scripture says: "There was a famine in the land, and Abraham went down into Egypt" (Gen. 12:10)... As he sought to raise them up, Scripture takes care to say: "Abraham went down into Egypt"—an act of descent and self-humbling, lowering himself to their rung so that he be related to

them, in order to raise them up. The verse then goes on to say that Abram went la-gur sham, "to dwell there." But this same word can also be translated as "to be fearful there"... Going down to that level demands a certain trepidation. You need to maintain great fear of heaven so that you do not become like them in their falling, making sure that the journey downward is for the sake of ascent on return....That is what it means that God commanded Abraham to go forth from his land, so that He might make his name great. A person has to humble himself, becoming close to those he seeks to raise up. That way the border of the holy can be expanded and the love of God truly spread forth in the world, as fallen love is restored to its root. One who does this is all the more to be called a lover of God, [making God beloved by many]. This is the meaning of I will make your name great: by going forth, leaving your land, and proclaiming God's love even in the fallen rungs, you become "Abraham My lover." This will make you a greater lover than you were before...

Sacred Speech

מאור ושמש (רמזי פסח)

מאמר חז"ל (ויק"ר לב ה) בזכות שלשה דברים נגאלו ממצרים; שלא שינו את שמש, ולא שינו את לשונם וכו'. ויש להתבונן מה שלא שינו את שמש, ומה מעלתו. גם אמרו 'שלא שינו את לשונם', איך היה באפשרי לדבר לשון הקודש תמיד, הלא בין עם ולשון אחרת התגוררו, אשר לא הבינו לשון הקודש, והיו מוכרחין לדבר עמהם בלשונם. גם, מהו גריעות שינוי הלשון. גם אמרו חז"ל (מסכת גיהנם) שהרשעים אינם יודעים את שמש בקבר, וזה טעמא בעי, מדוע אינם יודעין שמש. והענין הוא, כי הנה כל מיני דיבורים מכל מיני לשונות, כולם הם על ידי צירופי הכ"ב אותיות התורה, הקשורים בחמשה מוצאות הפה, שאי אפשר לדבר שום דיבור בעולם רק על ידי אותן הכ"ב אותיות ונקודותיהן, שהם הם אותיות תורתנו הקדושה. ולכן כשהאדם שומר פיו ולשונו, דהיינו ששומר עצמו שלא יפגום ברית הלשון במאכלות אסורות, וגם שלא ידבר שקרים ולשון הרע וליצנות ודומיהן - אז פיו ולשונו הם בקדושה, ואינם תחת הסטרא אחרא, שאין אחיזת החיצונים בחמשה מוצאות פיו; ואז אף אם ידבר בשארי לשונות - דיבוריו הם בכלל לשון הקודש; שעיקר לשון הקודש ביאורו, שלשונו אשר בפיו שקשורים בה הכ"ב אותיות, היא קדושה על ידי ששומרה מכל דברים הפוגמים ברית הלשון, ולכן נכנסין דברי תורה בתוך מעיו - שאין אחיזת החיצונים בדיבוריו, שהם צירופי אותיות התורה ואינם יכולין לבלבלו.

אכן באם ח"ו האדם פוגם ברית הלשון במאכלות או בדיבורים האסורים כרכילות וליצנות ושקרים ודומיהם - אדם כזה, הוא מכניס פיו ולשונו תחת הסטרא אחרא, ולכן יש להם אחיזה לבלבל גם תורתנו ותפלתנו בשקר והתפארות ח"ו; ואז אף אם ידבר בלשון הקודש - אינו בכלל לשון הקודש באמת, שאין לשונו אשר בפיו קדושה. ולזה גם כן הרשעים אינם יודעים שמש בקבר, ששם האדם שניתן לו מעריסתו, הוא גם כן צירוף קדוש כפי שורש נשמתו. ואדם שאינו מכניס דיבוריו וצירופי אותיות התורה תחת הסטרא אחרא, נשאר לו שם זה וצירוף זה שיש לו כפי שרשו בקדושה; מה שאין כן כשאדם פוגם דיבוריו ומשתמש בצירופי אותיות התורה לצרפן לדבר בהם דיבורים אסורים וצירופין אסורים, כנבלות פה ורכילות - אזי גם לשמו נעשה צירוף אחר מהסטרא אחרא, ולכן אינו יודע אז שמו, שאין לו שם זה עתה שהיה לו מקודם.

וזאת היתה מעלת ישראל שלא שינו את שמש - שנשאר להם שמותם וצירוף הקדוש שהיה לשמותם, שלא נשתנה ח"ו לצירוף אחר מצד הסטרא אחרא. וגם לא שינו את לשונם ביאורו כנ"ל, שעיקר השתנות הלשון הוא מפאת הדיבורים; שאם האדם שומר עצמו מדיבורים אסורים - אז אף אם ידבר בכל הלשונות כולן עדיין לשונו הוא לשון הקודש, וח"ו כשפוגם פיו בשקרים וליצנות ודומיהן - אף כשמדבר בלשון הקודש אין זה לשון הקודש כנזכר, שאין לשונו קדושה; ואבותינו במצרים לא שינו את לשונם מקדושתה כמובן.

Sacred People

נועם אלימלך

ועבדי כלב עקב היתה רוח אחרת עמו וימלא אחרי... (במדבר יד:כד).

דהנה יש שני גוונים צדיקים, דהיינו יש צדיקים שמוכרחים להיות פרושים ומובדלים מבני אדם, כי כאשר יהיו בין העולם יוכל להיות שיפלו ממדריגתם הנכונה להם. ויש צדיקים שמעורבים בין העולם ומדברים עמהם, ואף על פי כן אינו נופל ממדריגתו, ואדרבה הוא מחזירם למוטב.

על דרך ששמעתי הפירוש מרבי ומורי הרב הגאון הקדוש המנוח מורנו דוב בער דק"ק ראווני נב"ע "ולא הסריח בשר קודש מעולם" (מ' אבות ה:ה), ופירש מי שהוא בשר קדוש שהוא צדיק גמור אינו מסריח

מ"עולם", אף כשהוא מעורב עמהם ומדבר עמם. וזהו **ועבדי כלב עקב היתה רוח אחרת**, היינו אף שדיבר עמהם אף על פי כן לא נפל ממדריגתו, ואדרבה **וימלא אחרי לגמרי**, וקל להבין.

But my servant Caleb, because he was imbued with a different spirit and remained loyal to me ... (Num. 14:24).

There are two kinds of tsaddikim. There are some for whom it is necessary to be separated and apart from people. When they are among people they may fall from their appropriate spiritual level. Then there are those who do not fall from their spiritual level even when involved in the community and talking to people. Actually, they have a positive impact on others. This is similar to something I heard from my master and teacher, the great and holy Rabbi Dov Baer of Rovno, whose soul rests in heaven. Regarding the statement "the holy flesh [of the sacrifices] never (me-'olam) spoiled" (m. Avot 5:5), he explained that a person who is "holy flesh" meaning a totally righteous person never spoils, even when involved with the public ('olam) and conversing with them. This is the meaning of the phrase: **but my servant Caleb, because he was imbued with a different spirit**. He did not fall from his spiritual level even though he spoke with them (the other spies). On the contrary, he remained loyal to Me.

מאור ושמש (קדושים)

וידבר ה' אל משה לאמר דבר אל כל עדת בני ישראל ואמרת אלהם קדשים תהיו כי קדוש אני ה' אלהיכם וגו'. ופירש רש"י ז"ל מלמד שנאמרה פרשה זו בהקהל, מפני שרוב גופי תורה תלויין בה. קדושים תהיו - הוו פרושים וכו'. ודברי רש"י צריכים ביאור, מה מלמדנו בזה שפרשה זו נאמרה בהקהל. ועוד, מסתמא כל המצות הנוהגות בכללות ישראל נאמרו בהקהל.

ונראה בזה, דהנה הרמב"ם כתב בהלכות דעות (פ"ו ה"א) אם איש הישראלי דר באיזה מקום שיש בו דעות רעות ומנהיגים לא טובים, צריך לברוח מן המקום ההוא, וצריך לילך ממקום למקום וממדינה למדינה עד שיבא למקום תורה ודעות ישירות ומנהיגים טובים - שם יקבע מקום מנוחתו. ואם אינו מוצא שום מקום אשר ייטיב לו - צריך להתבודד במדברות וביערות כדי שיברח מדעות רעות ומאנשי רשע. והאמת הוא, שכן צריך האדם לברוח ליערות, ולפרוש עצמו מן המון עם, כדי שינצל מדעות רעות וממעשים רעים; אך זאת אינו מועיל אלא להנצל מן הדברים המעכבים עבודת השם יתברך, אבל להשיג הקדושה העליונה - אינו זוכה עד שידבק עצמו אל אנשי השם - עובדי ה' באמת, ולהשתתף עמהם יחד בעבודה רבה, הן בתפילה והן בלימוד התורה, ועיקר המצות הכל יהיה בכנסיה יחד עם מבקשי ה' - ואז יוכל להשיג הקדושה העליונה. ולפי רוב העם המתקבצין יחד לעסק עבודת ה' - כן שורה עליהם הקדושה העליונה. כמו שאמרו חכמי המשנה (ברכות פ"ז מ"ג) לפי רוב הקהל כך הן מברכין, כי לפי רוב הקהל - כן משיגים הקדושה העליונה, שברב עם הדרת מלך (משלי יד כח). אבל אם האדם ירצה לפרוש עצמו מן הציבור ולהתבודד עצמו להתפלל ביחיד, או לשום עיקר עבודת ה' הנעשה בכנסיה יחד - בלתי אפשר שישג הקדושה העליונה. ולא עוד, אלא שיוכל לנטות חלילה מרוב גופי תורה אם יתבודד עצמו ויפרוש מן הציבור, כמו שאיתא בגמרא (תענית ז א) על פסוק (ירמיהו נ לו) חרב אל הבדים, ואיתא שם ולא עוד אלא שמתטפשים וכו' - שאי אפשר לשום נברא להיות ביחיד, זולת הבורא יתברך שהוא יחיד ומיוחד. וזהו אחד יחיד - שאינו אפשר לשום נברא להיות ביחיד אלא להבורא יתברך שמו, שהוא אחד יחיד ומיוחד, לכן צריך האדם לדבק עצמו עם עובדי ה', ולהיות בכנסיה יחד עמהם לכל עבודת הקודש.

וזהו פירוש הפסוק; וידבר ה' אל משה לאמר דבר אל כל עדת בני ישראל ופירש רש"י מלמד שנאמרה פרשה זו בהקהל פירוש, פרשה זו - של קדושים תהיו, בהקהל - היינו שאי אפשר לאדם שיזכה אל הקדושה, אלא אם כן שיהיה בכנסיה יחד עם הקהל בעבודת ה', מפני שרוב גופי התורה תלויין בה, דהיינו תפילה בציבור ודומיהן. וגמר אומר הכתוב קדושים תהיו - הוו פרושים פירוש, שבפרשה זו נצטוו ישראל להיות קדושים, ויוכל האדם לטעות שהפירוש הוא קדושים תהיו דהיינו שאם יתבודד עצמו ויפרוש עצמו מן הציבור - יזכה אל הקדושה, לכן נתחכם רש"י ופירש קודם לזה מלמד שפרשה זו נאמרה בהקהל דהיינו שאינו זוכה אל הקדושה אלא בהקהל עצמו עם הציבור מבקשי ה'. אבל מה שנצטוו להשמר מן הדברים המעכבים לעבודת ה' כנ"ל - לזה טוב התבודדות. ולזה מדייק רש"י מלמד שפרשה זו של קדושים נאמרה בהקהל - 'או דוקא.

וזהו שאיתא במדרש רבה (ויק"ר כד ט) קדושים תהיו, יכול כמוני - תלמוד לומר: כי קדוש אני - קדושתו למעלה מקדושתכם. פירוש, יכול כמוני - שהאדם ירצה להתבודד להיות ביחיד, ויסבור שעל ידי זה ישג הקדושה העליונה, תלמוד לומר כי קדוש אני קדושתו למעלה מקדושתכם - שאין זה אלא בהבורא ברוך הוא לבדו, שהוא יחיד ומיוחד. אבל אם האדם ירצה להמשיך עליו קדושת הבורא ברוך הוא - אי אפשר אלא בהקהל יחד לעבדו שכס אחד, כנ"ל.